

Dernæst vil jeg ganske kort omtale et Spørgsmaal, der har været fremme før, og som vi alle kender gennem Adresser og direkte Henvendelser baade til Tinget og til Ministeriet. Det er Spørgsmaalet om Fæstevæsenets Ordning og særlig Arvefæsteafgiftens Afløsning. Vi har faaet Adresser rundt omkring fra om at faa denne Sag ordnet paa den bedst mulige Maade og komme bort fra de uheldige Fæsteforhold, der enkelte Steder eksisterer, fra den uheldige Prioritetsordning, som Arvefæsteafgiften er. Jeg vil, idet jeg anbefaler denne Sags Ordning, benytte Lejligheden til at bede den højtærede Landbrugsminister meddele os, paa hvilket Stadium Ministeriets Overvejelser med Hensyn til disse to nær beslægtede Sager befinder sig. Der har staaet i Aviserne, at den højtærede Landbrugsminister var villig til at foranledige udarbejdet et Lovforslag baade om Fæstevæsenets Ordning og om Afløsning af Arvefæsteafgiften. Det forholder sig saadan med den sidstnævnte Afgift, at den ikke er nogen Produktionsafgift, men en Prioritet, som maaske, den Gang dette Forhold i sin Tid blev stiftet, var paa sin Plads; men efter som Tiden gaar fremad, kan vi nok alle være paa det rene med, at det ikke længere er tidssvarende at have Prioritetsforholdene ordnede ved en Betaling efter Kapitelstakst, hvad Arvefæsteafgiften er. Det er de fleste af Tingets Medlemmer bekendt, at Kornpriserne, vel at mærke under normale Forhold, langt fra er en Værdimaaler for Landbrugets Evne til at betale eller for dets Indtægt. Under normale Forhold er de store Kornpriser i Regelen til Skade for det producerende Landbrug og de lave de bedste for det, hvilket skyldes den Driftsmaade, Landbruget er kommet ind paa i de senere Aar — jeg ser her bort fra de abnorme Forhold, vi har nu for Tiden, hvor det selvfølgelig nok kan være gode Tider for de Landbrugere, der producerer Korn til Salg, men en Ordning af dette Forhold skulde jo tage Sigte paa de normale Forhold og ikke de abnorme Forhold, vi har nu. Den Prioritetsrente, som man kan sige, at Arvefæsteafgiften er, virker da haardest i de daarlige Tider for Landbruget, naar Kornpriserne er

høje og den Produktion, som Landbruget væsentligt lever af, vanskeligst kan praktiseres. Jeg ønsker derfor, at der saa snart som muligt maa ske en Ændring i disse Forhold. Maaske kan man sige, at de øjeblikkelige Konjunkturer ikke begunstiger en saadan Afløsning nu, fordi de interesserede, enten det nu er Staten, en Stiftelse eller private, der har disse Arvefæster ude hos Bønderne, under disse Forhold med de store Priser paa Korn faar den store Afgift, men Forholdene maa forhaabentlig snart komme ind i normal Gænge igen, og forhaabentlig er Forholdene allerede normale, inden det, selv om vi tager fat straks, vil lykkes at faa dette Forhold ordnet tilfredsstillende.

Adskillige ærede Medlemmer har fremsat nogle Udtalelser om de kirkelige Forhold her i Landet, som jeg skal knytte nogle Bemærkninger til. Det begyndte med, at det ærede Medlem fra Hornslet (Povlsen) som Ordfører for det radikale Parti bebudede, at vi snart vilde komme ind i en almindelig kirkepolitisk Kamp her i Landet. Det er muligt, at det ærede Medlem har Ret. Jeg ønsker ikke, at en saadan Kamp skal fremskyndes. Jeg ønsker saa vidt som muligt en rolig og fredelig Udvikling ogsaa paa dette Omraade. Men for at naa dertil maa jeg desværre erklære mig uenig med en af mine egne Partifæller, det ærede Medlem fra Nørresundby (Nørgaard), som opfordrede Ministeren til snarest at forelægge et Lovforslag om Indførelsen af tvungent borgerligt Ægteskab. Denne Sag har været behandlet her i Rigsdagen for nogle Aar tilbage. Jeg havde den Gang den Ære at være Deltager i de Forhandlinger, der førtes, og jeg er en absolut Modstander af Gennemførelsen af et saadant Lovforslag. Jeg er enig med det ærede Medlem fra Nørresundby i det urigtige i, at man tvinger saa godt som alle her i Landet til at faa deres Ægteskab indstiftet paa kirkelig Vis ved Præster. Jeg ønsker ogsaa Frihed paa det Omraade, men jeg er en Modstander af, at man gaar til den modsatte Yderlighed og siger, at nu skal alle tvinges bort fra denne Maade at indgaa deres Ægteskab paa og tvinges ind under den nye Form, det borgerlige Ægteskab. Jeg mener, at det er at gaa fra den ene Yder-